

Wróbel, Piotr

"Akten zur Vorgeschichte der Bundesrepublik Deutschland 1945-1949, t. 4-5", wyd. Christoph Weisz, Hans-Dieter Kreikamp, Bernd Steiger, München-Wien 1981-1983 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 76/4, 936

1985

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Wielokrotnie mowa jest w książce o problematyce polskiej. Są to jednakże uwagi czynione na marginesie zasadniczych wywodów i autor nie wnosi tutaj nowych elementów (np. s. 417, 424—425, 466).

Książka Winklera stanowi ciekawe podsumowanie dotychczasowych badań nad dziejami niemieckiego ruchu robotniczego w pierwszych latach Republiki Weimarskiej. Z uwagi na bogactwo zawartego w niej materiału z zainteresowaniem będziemy oczekiwać na ukazanie się następnych dwu tomów.

M.A.

Akten zur Vorgeschichte der Bundesrepublik Deutschland 1945—1949, t. IV: *Januar—Dezember 1948*, wyd. Christoph Weisz, Hans-Dieter Kreikamp, Bernd Steiger, R. Oldenbourg Verlag, München — Wien 1983, s. 1076, t. V: *Januar — September 1949*, wyd. Hans-Dieter Kreikamp, R. Oldenbourg Verlag, München-Wien, 1981, s. 1150.

Wielu Niemców uważa, iż rok 1948 zamknął okres powojenny w historii ich kraju. Na opinię tę wpłynęła głównie pamięć udanej reformy walutowej, wprowadzenia planu Marshalla w zachodnich strefach okupacyjnych oraz wspomnienie szybkiej zmiany ekonomicznego położenia tamtejszej ludności. Rok 1948 był jednak okresem przełomu w szerszym sensie. Doszło do rozpadu wspólnego zarządu okupacyjnego sprawowanego przez cztery mocarstwa i do „sporu o Niemcy”. Rozpoczął się długotrwały konflikt między Wschodem a Zachodem, zastrzygnięty przez jednostronną amerykańską reformę walutową i bliski wybuchowi nowej wojny w dobre kryzysu berlińskiego. Proces formowania państwa zachodnioniemieckiego uległ znacznemu przyspieszeniu pod koniec 1947 roku i zakończył się dwa lata później.

Prezentowane tomy ilustrują wewnętrzne przemiany i przygotowania do samodzielnego bytu państwowego w zachodnich strefach okupacyjnych w owym czasie. Prezentowany zbiór zawiera około 200 dokumentów. W znakomitej większości są to nigdy dotąd nie publikowane i pochodzące z Bundesarchiv Koblenz protokoły posiedzeń Dyrektorium Bizonii i jej „Exekutivratu”, stenogramy ze spotkań przedstawicieli okupacyjnych władz wojskowych z reprezentantami okupowanego kraju (szczególnie interesujące w przypadku strefy francuskiej), relacje z przygotowań do pierwszego Bundestagu. Teksty dokumentów, opatrzone dokładnymi przypisami i komentarzami poprzedzają kilkudziesięciostronnicowe wprowadzenia pióra Christoph Weisza i Hansa-Dietera Kreikampa z monachijskiego „Institut für Geschichte”, który wraz z koblenckim Archiwum Federalnym przygotował prezentowaną edycję. Autorzy obu wstępów przedstawili pokrótce najważniejsze problemy tych czasów: niepowodzenie konferencji londyńskiej, wprowadzenie planu Marshalla, reformę walutową, reorganizację niemieckich władz administracyjnych w Bizonii, ich stosunki z władzami okupacyjnymi, kontakty Bizonii ze strefą francuską, podstawowe kwestie ekonomiczne, rozstrzygnięcia podjęte w 1949 roku, uchwalenie ustawy zasadniczej RFN i przejęcie władzy przez nowy rząd federalny. Oba tomy zamyka obszerna bibliografia i indeksy.

P.W.

Zapiski opracowali: M. A. (Marek Andrzejewski), S. C. (Stefan Ciara), S. G. (Stawomir Gawlas), H. G. (Hieronim Grala), B. K. (Bartłomiej Kaczorowski), M. K. (Małgorzata Karpińska), R. K. (Rafał Karpiński), S. K. K. (Stefan Krzysztof Kuczyński), H. S. (Henryk Samsonowicz), K. S. (Kazimierz Stembrowicz), A. S. (Andrzej Szwarec), E. W. (Ewa Wipszycka), P. W. (Piotr Wróbel).